

Közfoglalkoztatás rendszere:

A közfoglalkoztatás eddigi rendszerét 2011. évtől kezdődően a *Nemzeti Közfoglalkoztatás Programja* váltja fel, amelynek legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. Mindez a foglalkoztatási és szociális tárgyú jogszabályok módosítása mellett az eddig többféle forrásból finanszírozott közfoglalkoztatási formák átalakulásával is együtt jár.

A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program lényege, hogy pályázat keretében igényelhető támogatások felhasználásával valósul meg, és a bürokrácia csökkentésével jár. A benyújtott költségvetés *64 milliárd* forintot tervez fordítani erre a célra. A települési *önkormányzatok*, és az *állami infrastruktúrát* kezelő gazdálkodó szervezetek mellett a program keretében a *kis- és közepes vállalkozások* is részesülhetnek a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatásból.

2011. január 1-től megszűnik a közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi kirendeltségek által támogatott közhasznú munkavégzés és a hagyományos központi közmunkaprogram. A közfoglalkoztatás a Munkaerő-piaci Alapból kerül finanszírozásra, a keret felhasználását új kormányrendelet fogja szabályozni. Az új rendszer a munkaügyi kirendeltségekkel való szoros együttműködést, folyamatos párbeszédet feltételez, hiszen a szociálisan hátrányos álláskeresőkről való gondoskodás közös felelősségen alapul. A közfoglalkoztatás csak a munkaügyi kirendeltség közvetítésével valósulhat meg.

Az önkormányzatoknál a közcélú munkavégzés támogatása megszűnik, a 2010. december 31.-ig járó (januárban esedékes) munkabérek az előző időszak szabályainak megfelelően lehet igényelni. A pénzügyi fedezetet a 2011. évi költségvetés biztosítja. További, a közcélú munkavégzésből fakadó esetleges kötelezettségek teljesítésére központi forrás nem áll rendelkezésre.

- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény illetve az államháztartási jogszabályok lényegében kizárják az egy évnél hosszabb határozott időre közcélú munkára munkaviszony létesítését. A szociális törvény ugyan kifejezetten nem tartalmazza, hogy a munkaszerződés időtartama nem lehet hosszabb, mint egy év, azonban a közfoglalkoztatási tervet – amely alapján a tényleges munkaszerződés-kötésre sor kerül – csak egy évre lehet készíteni.
- A közcélú foglalkoztatással kapcsolatos személyi kiadások (munkabér és közterhei) 95 %-át az éves költségvetési törvény alapján a központi költségvetés téríti meg, így a szabályok alapján az önkormányzatnak nem áll rendelkezésére egy évnél hosszabb időre fedezete a közcélú munkára.

- Az államháztartás működési rendjéről szóló kormányrendelet szerint kötelezettségvállalásnak minősül a munkaszerződés. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerint az államháztartás alrendszerében tárgyévén túli fizetési kötelezettség csak olyan mértékben vállalható, amely a kötelezettségvállalás időpontjában ismert feltételek mellett az esedékesség időpontjában, a rendeltetésszerű működés veszélyeztetése nélkül finanszírozható. A közcélú foglalkoztatás költségvetési támogatásának mértéke csak a költségvetési törvény elfogadásával válik ismertté, így az áthúzódó munkaszerződések esetében a feltétel nem áll fenn.

Az előzőekben leírtak alapján az a gyakorlat, amely szerint az önkormányzatok a közcélú munka keretében a munkavállalókkal egy évnél hosszabb időszakra, illetve a következő évre áthúzódó időszakra munkaszerződéseket kötöttek, nem felel meg a jogszabályoknak. Természetesen – amennyiben a szükséges forrást saját erőből biztosítani tudják – lehetőségük van a munkavállalókat a munkaszerződésben foglalt időtartamig foglalkoztatni.

2011. január 1-től kezdődően a közfoglalkoztatás megvalósítására négy különböző típusú támogatási forma kerül bevezetésre. A közfoglalkoztatás támogatása pályázati eljárás keretében igényelhető. A pályázattal összefüggő tennivalók és eljárások tekintetében a közigazgatási hatósági eljárásról szóló 2004. évi CXL. törvény szabályai szerint kell eljárni.

A hivatkozott rendelet 9. §-a szerint amennyiben a közcélú foglalkoztatás keretében a 2010. október 31-ig megkötött, illetve meghosszabbított határozott idejű munkaszerződés 2010. december 31-ét követően szűnik meg, a közcélú munkában részt vevők foglalkoztatásához támogatás a Munkaerőpiaci Alap közfoglalkoztatási támogatások 2011 évi előirányzata terhére a 2011. január 1-től 2011. február 28-ig terjedő időszakra igényelhető. Ezen időpontot követően ugyanezen személyek közfoglalkoztatásának támogatására a megváltozott feltételekkel lesz lehetőség a pályázati rendszerben. A támogatás igénylésére külön pályázati felhívás nem kerül meghirdetésre, az átmeneti támogatást a közfoglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központ kirendeltségéhez benyújtott kérelemben igényelheti. Az átmeneti támogatás iránti kérelemhez csatolni kell a közcélú foglalkoztatásra irányuló munkaszerződéseket és a 2010. november, december hónap bérkifizetését igazoló bérjegyzéket.

Támogatás a fenti rendelet értelmében a foglalkoztatásból eredő munkabérhez és a járulékkedvezmény igénybevételével csökkentett, ténylegesen megfizetett járulékaihoz nyújtható 95%-os mértékig. Ezen túlmenően a foglalkoztatásból eredő közvetlen költségekhez legfeljebb munkavállalónként havonta a munkabérhez és járulékaihoz nyújtott támogatási összeg 5%-ának megfelelő támogatás állapítható meg. Munkabérként legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér, illetve garantált bérminimum vehető figyelembe. Az átmeneti támogatás iránti kérelmet a közfoglalkoztatási támogatások pályázati felhívásának megjelenését követően, legkésőbb 2011. január 15-ig lehet a kirendeltséghez benyújtani. A kirendeltség a kérelmet a beérkezését követő 8 munkanapon belül köteles elbírálni. A fenti határidőt követően a 2011. évre áthúzódó közcélú foglalkoztatáshoz támogatás nem igényelhető. A kirendeltség a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény alapján mérlegelési jogkörben dönt a támogatás odaítéléséről. Amennyiben a kérelem megfelel a fent hivatkozott Kormányrendelet előírásainak, a kirendeltség hatósági szerződést köt a kérelmezővel. A megítélt átmeneti támogatást a már hivatkozott Kormányrendelet szerinti támogatásokkal kapcsolatos eljárás szerint lehet felhasználni. A támogatás folyósítása utólagos finanszírozással történik. A támogatás folyósítására csak a megkötött és a hatályos hatósági szerződés alapján, az abban meghatározott ütemezés szerint kerül sor. Az új közfoglalkoztatási rendszerben az eddigiektől eltérően nem egy felülről nyitott előirányzatból történik a támogatás finanszírozása. Ez biztosítja, hogy a program működésére rendelkezésre bocsátott források területi eloszlása ne térjen el az eredetileg meghatározott arányoktól. Kiemelt cél, hogy azokban a földrajzi térségekben, ahol magas a regisztrált álláskeresők létszáma és kevés a munkalehetőség, több forrás jusson a közfoglalkoztatás keretében biztosítható munkavégzési lehetőségekre. A közfoglalkoztatási támogatásokra fordítható éves keret felosztása a munkaügyi központok részére decentralizáltan történik, amely keret településekre lebontva további felosztásra kerül a munkaügyi kirendeltségek között. Az Ft. alapján tárgyéven túli fizetési kötelezettség a miniszter által meghatározott mértékben, legfeljebb a tárgyévi költségvetési támogatás összegének 40%-os mértékéig vállalható. Az országos közfoglalkoztatási programokra 20 Milliárd Ft kerül felhasználásra.

A közfoglalkoztatás típusai

1. Önkormányzati RÖVID IDŐTARTAMÚ közfoglalkoztatás (napi 4 órás munkaidő): a települési önkormányzatok mindennapi közfeladatai ellátását segítő támogatás

A közcélú foglalkoztatást váltó forma, amelynek keretében kizárólag a bérpótló juttatásra jogosultak foglalkoztathatók. A települési önkormányzatok a kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt közfeladataik ellátására igényelhetik a támogatást egyszerűsített pályázati adatlapon a munkaügyi központ kirendeltségénél. Amennyiben az önkormányzat a közfoglalkoztatással összefüggő feladatainak ellátását rendeletében gesztor önkormányzatra, társulásra, intézményre vagy gazdálkodó szervezetre bízta, akkor az önkormányzat a tényleges foglalkoztató nevében nyújtja be az egyszerűsített pályázati adatlapot.

A kötelező és az önként vállalt önkormányzati feladatokon túl olyan feladatok ellátása is tervezhető, amelyeket az önkormányzat rendeletében megjelöl. Ilyen lehet például, ha a szociális támogatásra, vagy gondoskodásra szoruló személy lakása, kertje rendben tartásában, vagy a személyéről történő gondoskodásban kéri az önkormányzat segítségét. A részletes szabályokat a közfoglalkoztatás támogatási rendjéről szóló kormányrendelet fogja tartalmazni.

Az aktív korú, nem foglalkoztatott, bérpótló juttatásra jogosultak napi maximum 4 órás munkaidőben, legalább 2 hónap, legfeljebb 4 hónap időtartamig foglalkoztathatóak ebben a közfoglalkoztatási formában, amelyért a minimálbér, illetve a garantált bérminimum felének megfelelő összegű munkabérben részesülhetnek. Támogatásként a közfoglalkoztatottak munkabére és járulékai, valamint a dologi kiadásokkal bővített – személyenként összeszámítható módon a munkaszerződések időtartamával arányos – évente központilag megállapított összeg 95%-a igényelhető. A pályázónak 5 % os önrészt kell biztosítania.

Új, egyszerűsített pályázati adatlap kerül bevezetésre, amely a támogatás odaítéléséhez legszükségesebb adatokat, információkat tartalmazza. Megszűnik a települési önkormányzatok „közfoglalkoztatási terv” készítésének kötelezettsége. Így az adminisztráció csökkentésével lényegesen egyszerűbbé válik a közfoglalkoztatás indítása. A pályázat pozitív

elbírálását követően a pályázóval hatósági szerződést kell kötni, a kiközvetítés pedig haladéktalanul megkezdődik. A foglalkoztató köteles a kirendeltség által közvetített bérpótló juttatásra jogosult álláskeresőt foglalkoztatni, amennyiben a munka elvégzésére a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat szerint alkalmas. Erre azért van szükség, hogy minél kevesebb munkaképes ember maradjon egész évben passzív.

2. Önkormányzati HUZAMOSABB IDEJŰ közfoglalkoztatás (napi 6–8 órás munkaidő) Közérdekű célok programszerű támogatása

A közhasznú munkavégzés támogatása helyett a települési önkormányzatok, közfeladatot ellátó gazdasági társaságok, intézmények, vagy önkormányzati társulások pályázati úton kaphatnak támogatást kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt közfadataik ellátásához. A pályázatnak részletes leírást kell tartalmaznia arról, hogy milyen állománycsoportú munkanélküliekkel, milyen költségekkel, milyen feladatot kívánnak megvalósítani. A pályázóknak munkatervet és ezt megalapozó költségvetést kell kidolgoznia.

A pályázati felhívás évente két alkalommal kerül meghirdetésre kirendeltségenként, országosan kialakított elvek alapján, de a munkaerő piaci helyzetnek, és a helyi adottságoknak megfelelően eltérő prioritásokkal. Egy pályázó egy naptári évben több pályázatot is benyújthat. Ha árvíz, vagy más természeti csapás indokolja, rendkívüli pályázat is meghirdethető a keret terhére.

A teljes munkaidős közfoglalkoztatásba elsősorban, de nem kizárólag a bérpótló juttatásra jogosultak vonhatók be. Abban az esetben, ha a benyújtott pályázatban megjelölt munkakörre a kirendeltség nem tud megfelelő olyan munkaerőt biztosítani, aki jogosult a bérpótló juttatásra, akkor más álláskeresőként nyilvántartott személy foglalkoztatása is támogatható.

A foglalkoztatás időtartama 2–12 hónap lehet, és napi 6–8 órás munkaidőben történik. A települések hátrányos helyzetével, gazdasági erejével összhangban a támogatás intenzitása 70–100% mértékű lehet. A munkabérek és járulékok mellett a foglalkoztatással összefüggő egyéb költségek is érvényesíthetők a támogatás legfeljebb 20%-ának mértékéig.

3. A vállalkozások közmunka támogatása

A kis- és közepes vállalkozások a munkaügyi központ kirendeltségéhez benyújtott pályázat alapján kaphatnak támogatást, ha bérpótló juttatásra jogosult álláskeresőt foglalkoztatnak. A támogatás csak az előző évi statisztikai állományi létszámhoz viszonyítva többletfoglalkoztatásra igényelhető. A támogatás legfeljebb 12 hónap időtartamú foglalkoztatáshoz nyújtható, melynek mértéke elérheti a munkabér és járulékainak 70%-át.

4. Országos közfoglalkoztatási programok

Az országos szintű pályázatos támogatásokat éves programokra tervezzük munkaidőkeretben történő foglalkoztatással. A pályáztatás és a döntés minisztériumi szintű. Itt valósíthatók meg az egész ágazatokat érintő átfogó országos közfoglalkoztatási programok. Ez a szint fogja össze az állami tulajdonú infrastruktúra és vagyonkezelés vertikumát. Az ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az állami erdőterületek mellett újabb területként vizsgáljuk a megújuló energiaforrásokhoz, és az energiatakarékossághoz kapcsolódó közfoglalkoztatás lehetőségét.

Az országos közfoglalkoztatási programokban a bérek és járulékok finanszírozásáról gondoskodik a foglalkoztatási támogatási rendszer. Együttműködéssel, közösen valósíthatók meg a jelentős nemzetgazdasági haszonnal és számottevő megtakarítással járó többéves projektek.

A települési önkormányzatok és a munkaügyi kirendeltségek közötti együttműködés

A közfoglalkoztatás új rendszerében megszűnik a helyi önkormányzatok „közfoglalkoztatási terv” készítésének kötelezettsége. Annak érdekében azonban, hogy a pályázatokon az önkormányzatok minél eredményesebben vegyenek részt, azaz a bérpótló juttatásra jogosultak minél nagyobb létszámban kerüljenek közfoglalkoztatásba, célszerű már az év elején az ellátandó közfeladatok azon körének meghatározása és azok ütemezése a teljes évre vonatkozóan, amelyekre az új pályázati rendszerben támogatást kívánnak igénybe venni.

A korábbi évek tapasztalatait figyelembe véve megtervezhető az ütemezett feladatok elvégzéséhez szükséges foglalkoztatott létszám végzettség illetve szakképzettség szerinti összetétele, valamint az egyes munkakörökhöz kapcsolódó közvetlen költségek összege a közfoglalkoztatási tervek mintájára. A közfoglalkoztatási terv elkészítéséhez a kirendeltségek az elmúlt években összefoglaló adatokat, információkat szolgáltatottak, előrejelzéseket készítettek az álláskeresési ellátást kimerítő, vagy a már tartósan álláskeresők és várhatóan aktív korúak ellátására jogosult személyek létszámáról és iskolai végzettség, szakképzettség szerinti várható összetételéről. A korábbi évek gyakorlatához hasonlóan a kirendeltségek az önkormányzatok pályázati eljárásra való felkészüléséhez továbbra is biztosítani tudják ezeket az adatokat.